

בפסוק זה יש סוד של חכמה, ויש לנו להתבונן בו, שאין סופו ראשו ואין ראשו סופו.

אָלָא בא ראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא רוצה לדון את העולם ברעב, אינו נותן דבר זה לידי הפרוץ, שהרי כל הדינים האחרים של העולם, הפרוץ מכריז עליהם טרם שיבאו לעולם, והדין הזה לא נמן לפרוץ, אלא הקדוש ברוך הוא מכריז עליו וקורא. זהו שכתוב (מלכים ב ח) פי קרא ה' לרעב. מאותה שעה נפקדים על העולם ממנים אחרים בפקידת הרעב (של השערים).

ואסור לאדם שיש לו שבע להראות בעצמו שבע, שהרי מראה פגם למעלה ומכחיש את דבר המלך, וכביכול העביר את הממנים של המלך ממקומם. ועל כן אמר יעקב לבניו למה תתראו, למה תעשו פגם למעלה ולמטה ולהכחיש את דבר המלך וכל אותם הממנים בפרוץ שלו.

אב"ר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ושם הראו את עצמכם בשבע, ואל תכחישו פמליא של מעלה כאן. ובא ראה, כמה תבואה היתה לייעקב, ולא רצה לשבר אלא בתוך הבאים, כדי שלא ימצא פגם במעשהו.

השלמה מהחשמטות סימן ג

אמר רבי רחומאי, מהו שכתוב וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד, והרי כבר ירד? אלא וירד מעשת החטאת והעלה, ואחר כך וישא אהרן את ידו אל העם! נשיאות זו למה? לפי שהקריב קרבן ונתרצה לפני אביהם שבשמים. כמו שאמר, צריך אותו שמקרבם לעליונים ומיחדם, ליחד בכללם אלו. ומהו

לברך להון בברכה, אלא

רזא דחכמתא אית ביה, ואית לן לאסתפלא ביה, דלאו סיפיה רישיה, ולא רישיה סיפיה. אלא תא חזי, בשעתא דקודשא בריך הוא בעי למידן עלמא בכפנא, לא יהיב מלה דא לינדא דכרוזא, דהא כל דינין אחרנין דעלמא, פרוזא כריזו עלוהי עד לא ייתון לעלמא, ודינא דא לא אתייהיב לכרוזא, אלא קדשא בריך הוא אכריז עליה וקארי. הדא הוא דכתיב, (מלכים ב ח) פי קרא יי' לרעב. מההיא שעתא אתפקדן על עלמא ממנן אחרנין, בפקידו דרעב. (דתרע"ו).

ואסור ליה לבר נש דאית ליה שבועא, לאחזאה בגרמיה שבועא, דהא אחזי פגימו לעילא, ואכחיש מלה דמלפא, וכביכול פאלו אעבר ממנן דמלפא מאתרייהו. ועל דא אמר יעקב לבנוי, למה תתראו, למה תעבידו פגימו לעילא ולתתא, ולאכחשא מלה דמלפא, וכל אינון ממנן בכריזו דיליה.

אב"ר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ותמן אחזיאו גרמייכו בשבועא, ולא תכחישו פמליא דלעילא הכא. ותא חזי, יעקב כמה תבואה הות ליה, ולא בעי לשבור אלא בתוך הבאים בגין דלא אשתכח פגימו בעובדא דיליה.

השלמה מהחשמטות (סימן ג)

אמר רבי רחומאי מהו דכתיב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד, והא כבר ירד. אלא וירד מעשות החטאת והעולה ואחר כך וישא אהרן את ידיו אל העם. נשיאות זו למה, לפי שהקריב קרבן ונתרצה לפני אביהם שבשמים. פדאמר צריך אותו שמקרבן לעליונים ומיחדן לייחד בכללן אלו. ומה אל העם, בעבור העם. ומאי טעמא בנשיאות

משום ד'יש באדם עשר אצבעות רמז ל'י ספירות שנתתמו בהון שמים וארץ. (עד כאן מההשממות).

הו פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ותנינן ידו פתיב, דבעי לזקפא ימינא על שמאלא. ואמאי. לאחזאה עובדא לתתא, בגין דיתער עובדא לעילא.

בתוב (ויקרא כ"ה) והעברת שופר תרועה בחדש השבעי וגו', שופר תרועה אמאי. אלא שופר, דמתבר שלשלאין, דמתבר שולטנותא מפל עבדין. ובעיא לאחזאה שופר דאיהו פשיט, ולא כפיה, לאחזאה חירו לכלא, דהא יומא גרים. ובכלא בעי לאחזאה עובדא, ועל דא שופר, ולא קרן, בגין לאחזאה מאן הוא אתר דאקרי שופר.

זבאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעין לאתדבקא במלכא קדישא, ולא תערא חילא דלעילא, ולא משכא קדשה דמאריהון עליהו, בגין כף פתיב (דברים לג) אשריך ישראל מי כמוך וגו'. (דברים ד) ואתם הדבקים בני' אלהיכם חיים פלכם היום.

הקדמת רעיא מהימנא

ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו'. (ויקרא כב) פקודין דמארי עלמא, הא תנינן. דכתיב ושמרתם מצותי ועשיתם אותם. אי נטורי קא בעינן, עבידא למה. תו, כל פקודי אורייתא אינון בתרין גוונין דאינון חד, זכור ושמור, זכור לדכורא, ושמור לנוקבא. וכלהו כללא קדא, אי שמור לנוקבא אמאי כתיב ושמרתם (את כל) מצותי.

אלא פלא בהאי קרא, ושמרתם: דא שמור. ועשיתם: דא זכור, דכלא רזא קדא. זכירה דא איהי עשיה,

אל העם? בעבור העם. ומה הטעם בנשיאות לברך אותם בכרחה? אלא משום שיש באדם עשר אצבעות, רמז לעשר ספירות שנתתמו בהן שמים וארץ: (ע"כ מההשממות).

עוד פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ושנינו, ידו פתיב, שרצה לזקף ימין על שמאל. ולמה? להראות מעשה למטה, כדי שיתעורר מעשה למעלה.

בתוב (שם כה) והעברת שופר תרועה בחדש השבעי וגו'. למה שופר תרועה? אלא שופר שמשבר שלשלאות, שמשבר את השלטון מפל העבדים. וצריך להראות שופר שהוא פשוט, ולא כפוף, להראות חרות לכל, שהרי היום גורם. ובכל צריך להראות מעשה, ועל פן שופר ולא קרן, כדי להראות מיהו המקום שנקרא שופר.

אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים להדבק במלך הקדוש, ולעורר כח שלמעלה, ולהמשיך את קדשת רבונם עליהם. משום כף פתיב, (דברים לג) אשריך ישראל מי כמוך וגו'. (שם ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים פלכם היום.

הקדמת רעיא מהימנא

ושמרתם מצותי ועשיתם אתם וגו'. מצוותיו של רבון העולם, הרי שנינו, שכתוב ושמרתם מצותי ועשיתם אתם. אי שמירה הם צריכים, למה מעשה? ועוד, כל מצוות התורה הם בשני גונים שהם אחד, זכור ושמור. זכור לזכר, ושמור לנזקה, וכלם כלל אחד. אם שמור לנזקה, למה פתיב ושמרתם (את כל) מצותי?

אלא הכל בפסוק הזה. ושמרתם - זה שמור. ועשיתם - זה זכור, שהכל סוד אחד. זכירה זוהי עשיה. שהרי מי שמזכיר הדבר

דְּהָא מָאן דְּאֲדַבֵּר מְלָה לְתַתָּא, אֲתַקִּין (עבירו מתפן להווא רזא דלעילא, וְכַל מָאן דְּעֵבִיד מְלָה לְתַתָּא) וְאֲתַעְבִּיד הֵהוּא רְזָא דְלַעִילָא. פְּקוּדֵי אֲוִרְיָתָא אֲלִין אֵינּוּן שִׁית מְאָה וְתַלְיָסָר פְּקוּדִין, דְּאֵינּוּן כְּלָלָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא, וְכֹלָא רְזָא חֲדָא. (דף צ"ג ע"א)

רעיא מהימנא

וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשֵׁי וְנִקְדְּשֵׁי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' (ויקרא כב) פְּקוּדָא דָּא, לְקַדְּשָׁא לִיה בְּכָל יוֹמָא, לְסַלְקָא קְדוּשָׁתִיהָ מִתַּתָּא לְעִילָא, כְּמָה דְאִיהוּ קְדוּשָׁא לְעִילָא, עַד דְסָלִיק קְדוּשָׁתִיהָ לְאַבְהֵן וּבְנֵין. וְרְזָא דָּא, וְנִקְדְּשֵׁי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עִילָא וְתַתָּא. עִילָא בְּגו' דְרַגְיָן. לְתַתָּא בְּגו' דְרַגְיָן.

קְדוּשָׁה, הָא אֻקְיָמָנָא בְּכַמְהָ דּוּכְתִי, אַבְל כְּמָה דְאִית קְדוּשָׁה לְעִילָא עַל כֹּלָא, הֲכִי אִית קְדוּשָׁה בְּאַמְצְעִיתָא, קְדוּשָׁה לְתַתָּא. וְכֹלָא בְרְזָא דְלְתַתָּא (ס"א בתלתא), קְדוּשָׁה דְלַעִילָא לְעִילָא, בְרְזָא חֲדָא. קְדוּשָׁה בְּאַמְצְעִיתָא וּלְתַתָּא תַלַּת דְרַגְיָן דְאֵינּוּן חֲדָא.

קְדוּשָׁה, אִיהוּ סְטֵר עֲלָאָה, דְאֲשַׁתְּכַח רֵאשִׁיתָא לְכָל דְרַגְיָן. וְאִף עַל גַּב דְאִיהוּ סְטֵר טְמִירָא, וְאֲקָרִי קְדוּשָׁה. מִתַּמָּן אֲתַפְּשֵׁט פְּשִׁיטוֹ, דְנִהִיר בְּחַד שְׂבִילָא דְקִיקָא טְמִירָא, גּוֹ אֲמַצְעִיתָא. פִּינּוֹן דְאֲתַנְהִיר גּוֹ אֲמַצְעִיתָא, פְּדִין אֲתַרְשִׁים חֲדָא, דְנִהִיר גּוֹ הָאֵי קְדוּשָׁה, וְאֲקָרִי קְדוּשָׁה. מִהָאֵי נִהִירוֹ אֲתַפְּשֵׁט פְּשִׁיטוֹ לְתַתָּא, סוֹפָא דְכָל דְרַגְיָן. פִּינּוֹן דְאֲתַנְהִיר בְּסוֹפָא, פְּדִין אֲתַרְשִׁים בְּנִהִירוֹ, חֲדָא ה', וְאֲקָרִי קְדוּשָׁה, וְהָא אֻקְיָמָנָא.

וְכֹמָה דְאֲקָרִי קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה, דְהָא קְדוּשָׁה מִיבְעֵי לִיה, רְזָא דְרֵאשִׁיתָא (ס"א דִּיהוּ רֵאשִׁיתָא) דְכֹלָא, הוֹאִיל וּמִתַּמָּן אֲשַׁתְּכַח, וְאִי הֲכִי אֲמַאי אֲקָרִי לְעִילָא קְדוּשָׁה, דְהָא תַמָּן ו' לָא אֲשַׁתְּכַח.

אֲלָא רְזָא הֲכִי הוּא וְדָאֵי, וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא רֵאשִׁית (שְׁהוּא רֵאשִׁית) הַכֹּל, הוֹאִיל וּמִשָּׁם נִמְצָא, וְאִם כֹּף, לְמָה נִקְרָא לְמַעְלָה קְדוּשָׁה, שְׁהִי שֵׁם לָא נִמְצָא ו' ?

לְמַטָּה, מִתְקִין (עושים משם לאותו סוד שלמעלה, וְכַל מִי שְׁעוּשָׁה דְבַר לְמַטָּה) וְנִלְעֵשָׂה אוֹתוֹ הַסּוּד שְׁלִמְעֵלָה. מִצְוֹת הַתּוֹרָה אֵלוֹ הֵן שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת, שֶׁהֵן כֹּלֵל שֶׁל זְכָר וְנִקְבָּה, וְהַכֹּל סוּד אֶחָד.

רעיא מהימנא

וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשֵׁי וְנִקְדְּשֵׁי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. מִצְוָה זֹאת לְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם לְהַעֲלוֹת קְדוּשָׁתוֹ מִמַּטָּה לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁהוּא קְדוּשׁ לְמַעְלָה, עַד שְׁעוּלָה קְדוּשָׁתוֹ לְאַבּוֹת וּבְנֵים. וְסוּד זֶה, וְנִקְדְּשֵׁי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מַעְלָה וּמַטָּה. מַעְלָה בְּשֵׁלֶשׁ דְרַגּוֹת, לְמַטָּה בְּשֵׁלֶשׁ דְרַגּוֹת.

קְדוּשָׁה זֹאת הִיא בְּאֲרָנּוֹ בְּכַמְהָ מְקוֹמוֹת, אַבְל כְּמוֹ שֵׁשׁ קְדוּשָׁה לְמַעְלָה עַל הַכֹּל, כֹּף יֵשׁ קְדוּשָׁה בְּאַמְצָע, קְדוּשָׁה לְמַטָּה. וְהַכֹּל בְּסוּד שְׁלִמְטָה (בְּשֵׁלֶשָׁה), קְדוּשָׁה שְׁלִמְעֵלָה לְמַעְלָה, בְּסוּד אֶחָד. קְדוּשָׁה בְּאַמְצָע וּלְמַטָּה, שְׁלֹשׁ דְרַגּוֹת שֶׁהֵן אֶחָד.

קְדוּשָׁה הוּא עַד עֲלִיּוֹן, שְׁנִמְצָא רֵאשִׁית לְכָל הַדְרַגּוֹת. וְאִף עַל גַּב שֶׁהוּא עַד טְמִיר וְנִקְרָא קְדוּשָׁה, מִשָּׁם הִתְפַּשְּׁטָה הִתְפַּשְּׁטוֹת, שְׁמַאִירָה בְּשִׁבִיל אֶחָד דִּק וְנִסְתַּר תוֹךְ הָאֲמַצָּע. פִּינּוֹן שְׁמַאִירָה הָאֲמַצְעִית, אֲזִי נִרְשָׁמַת ו' אַחַת שְׁמַאִירָה בְּתוֹךְ הַקְדָּשׁ הַזֶּה, וְנִקְרָאת קְדוּשָׁה. מִהָאִזֵּי הַזֶּה מִתְפַּשְּׁטָה הִתְפַּשְּׁטוֹת לְמַטָּה, הַסּוּף שֶׁל כָּל הַדְרַגּוֹת. פִּינּוֹן שְׁמַאִירָה בְּסוֹף, אֲזִי נִרְשָׁמַת בְּאִזֵּי ה' אַחַת, וְנִקְרָאת קְדוּשָׁה, וְהִיא בְּאֲרָנִיהָ.

וְכֹמָה שְׁנִקְרָא קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה, שְׁהִי קְדוּשָׁה צְרִיף לוֹ, הַסּוּד שֶׁל קְדוּשָׁה לְמַעְלָה קְדוּשָׁה, שְׁהִי שֵׁם לָא נִמְצָא ו' ?

אֲלָא הַסּוּד כֹּף הוּא וְדָאֵי, וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁהַמְּלָאכִים הַעֲלִיּוֹנִים לְמַעְלָה, שְׁכַתוּב

דמלאכי עלאי לעילא, דכתיב בהו, (ישעיהו 1) וקרא זה אל זה ואמר קדוש. וכיון דישראל קא מקדשי, סלקי מתתא לעילא וקרא עלאה, עד דאסתלק ו' רזא דשמים עלאין לעילא. פיון דאינון שמים אסתלקו לעילא, נהיר ההוא קדש בהו, וכדין אקרי לעילא קדוש. ולבתר נהיר ההוא נהירו עלאה, על פורסטיא דאיהו שמים. ואינון שמים תיביבין לדוכתיהו, ומתיישבו ביה בההוא נהירו, וכדין אקרי קדוש. לבתר נחית ההוא נהירו, עד דנטיל פלא חד צדיק עלאה, דרנא וקריא לקדשא כלא לתתא. פיון דאיהו נטיל פלא, פדין אקרי קדוש. ודא איהו רזא דכלא.

ומאן דשוי רעותיה בהאי, שפיר קא עביד. ומאן דשוי רעותיה, בתלת דרגין דאבהן בכללא חדא, לנחדא לון גו קדושתא דא, אי לא יכיל לשוואה רעותיה יתיר, שפיר קא עביד. וכלא לנחחא מגו קדושתא דלעילא לתתא, לקדשא כל חד גרמיה בהאי קדשה, ולנטרא ליה, למפרש פרישו דקדושתא על גביה. ורזא דא, ונקדשתי בתוך בני ישראל בקדמיתא, ולבתר אני יי' מקדשכם.

באן אתר יקדש בר נש גרמיה גו קדושתא דא, לאכללא גרמיה בה. פד מטי בר נש, לשמא קדישא יי' צבאות. ורזא דא אני יי' מקדשכם. דא אשפחנא ברזא דספרי קדמאי. ואנן לא עבדינן הכי, אלא לבתר יי' צבאות בלחודוי. ולבתר פד מטי בר נש למלא כל הארץ כבודו, פדין יכלול גרמיה בההוא קדשה, לאתקדשא לתתא, גו ההוא כבוד דלתתא, ורזא דא ונקדש בכבודי. ולבתר יעביד אורח פרט, לאתקדשא כלא. כמה דאנן עבדין לעמתם דמלאכי עלאי, דאמרי ברוך כבוד יי' ממקומו, דא כבוד עלאה. ולבתר ימלוך יי' לעולם וכו'.

דא כבוד דלתתא.

בהם (ישעיהו) וקרא זה אל זה ואמר קדוש. וכיון שישראל מקדשים, הם מעלים ממטה למעלה את הכבוד העליון, עד שמתעלית ו', שיהא סוד של השמים העליונים למעלה. פיון שאותם השמים התעלו למעלה, מאיר בהם אותו הקדש, ואז נקרא למעלה קדוש. ואחר כך מאיר אותו אור עליון על הפסא, שהוא שמים. ואותם שמים שבים למקומם, והתיישבו בו באותו האור, ואז נקרא קדוש. אחר כך יורד אותו האור, עד שנטיל הכל צדיק עליון אחד, הדרגה הנכבדה לקדש הכל למטה. פיון שהוא נטיל את הכל אז נקרא קדוש, וזהו הסוד של הכל.

ומי ששם רצונו בזה, עושה יפה. ומי ששם רצונו בשלש הדרגות של האבות בכלל אחד, ליחד אותם בתוך הקדשה הזו, אם אינו יכול לשים רצונו יותר, הוא עושה יפה, והכל להוריד מתוף הקדשה שלמעלה למטה. שכל אחד יקדש את עצמו בקדשה הזו ולשמר אותה, לפרש את פרישת הקדשה עליו. וסוד זה, ונקדשתי בתוך בני ישראל - בראשונה, ואחר כך - אני ה' מקדשכם.

באיזה מקום יקדש אדם את עצמו בתוך הקדשה הזו להכליל את עצמו בה? כשמגיע אדם לשם הקדוש ה' צבאות, וסוד זה - אני ה' מקדשכם. זה מצאנו בסוד של ספרי הקדמונים, ואנו לא עושים כך, אלא אחר ה' צבאות לבדו. ואחר כך כשמגיע אדם למלא כל הארץ כבודו, אז יכליל את עצמו באותה קדשה,

להתקדש למטה בתוך אותו הכבוד שלמטה, וסוד זה - (שמות כט) ונקדש בכבודי. ואחר כך יעשה בדרך פרט, שיתקדש הכל. כמו שאנו עושים לעמתם של המלאכים העליונים, שאומרים (יחזקאל א ברוך כבוד ה' ממקומו, זה כבוד עליון. ואחר כך, (תהלים קמו) ימלוך ה' לעולם וכו', זה הכבוד שלמטה.